

Regény selyemcipőben

Tomán László

MIRKO BOŽIĆ: SVILENE PAPUČE, REGÉNY. NAPRIJED KIADAS, ZAGREB, 1959.

Mielőtt a nagy regényciklus, a Kurlani harmadik része megjelent volna, Mirko Božić lírai regénnyel lépett az olvasóközönség elé. A Selyemcipő egy szerelem regénye, néhány ember regényes története. A Kurlani első két könyve után ez a mű Božićot egészen új oldaláról mutatja be; eddigi írásaiból nem sejthetjük, hogy érző, sőt szentimentális lélek rejtőzik benne. A Selyemcipő meglep bennünket: a Kurlani naturalizmusát halk, lírai hang váltja fel, a nyersséget, a sors kiméletlenségét az élet fonalainak finom, selymes szövése.

Egy hegedűművész és egy balett-táncosnő szomorú szerelméről szól a Selyemcipő. Ez a szerelem hervadó virágokra emlékeztet bennünket. Megjelenik benne, mint minden szerelmi történetben, egy akadály, ezúttal a férfi anyjának képében, aki, mint oly sok anya, ellenzi fia szerelmét, ármánykodással igyekszik megátolni a fiatalok egybeélését, amely tulajdonképpen csak a

hegedűművésznek hozott volna boldogságot. Megjelennek a balett világának alakjai, a táncosok, akik rögtön lecsapnak az új táncosnőre, akik csak a nőstényt látják benne, feltűnik az irigység, képmutatás, gonoszság, az ádáz küzdelem az érvényesülésért. Kísért egy régi, felejthetetlen szerelem a lány és egy fekete hajú férfi között, s e szerelem következménye bonyodalmat okoz. Mindez pedig Karlo és Rina, a két központi alak élete köré fonódik.

Božić nem a hagyományos epikai eszközökkel alakítja és vezeti regényének cselekményét, hanem filmszerű a képeket lágy átmenetekkel változtató technikával. Ez az eljárás már jól ismert korunk regényirodalmában, s Božić nem ért el vele különösebb sikert. Alakjainak lelkiállapotát sok színnel, sok érzéssel ábrázolja. A lélekelemzés tulajdonképpen az egyetlen módszer, melyet Božić a Selyemcipőben, a jellem bemutatásában felhasznál.

A kritika már megállapította, hogy néhány jugoszláv regényíró újabb művei az előzőkhöz hanyatlást jelentenek. Vonatkozik ez, úgy gondoljuk, Božićra is. A Selyemcipő meg sem közelíti első

két regényének értékét. Vagy Božić alkotóereje hanyatlak, vagy regényírói képességei mondtak csődöt ebben az esetben. vagy pedig — szeretnénk hinni — a városi élet nem az ő témaköre, a szerelmet, az emberi érzéseket, vétkeket, gyarlóságot hitelesebben tudja feltárni, ha az ősi rafináltságot nem is-

merő, köröngtetegbe temetett környezetben kelti életre.

Lehet, hogy a Selyemcipő csak egy lélegzetvételnyi szünet, nagy művek közötti pihenés, erőgyűjtés eredménye. Kísérlet. Božić, epikai tehetségével, az eddig járt úton alkot majd ismét nagy műveket.

